

Projekt TRANSFER

Arheološki parkovi u Bribirskoj Glavici i Velikoj Mrdakovici
Prijedlozi ekonomskih aktivnosti

1. Uvod

Uvod

Projekt TRANSFER:

- sufinanciran europskim transnacionalnim programom ADRION
- ADRION: promovira suradnju između 8 država (Albanija, BiH, Hrvatska, Grčka, Italija, Crna Gora, Srbija, Slovenija)
- TRANSFER – projektno partnerstvo čini 12 institucija u 6 zemalja
- Nositelj projekta: Sveučilište u Macerati (Italija)
- Pilot aktivnosti u 6 arheoloških parkova (Urbs Salvia-Italija, Antigona-Albanija, Ptuj-Slovenija, Dodona-Grčka, Omišalj i Šibenik-Hrvatska)
- razvoj održivog, participativnog i cjelovitog pristupa u upravljanju arheološkim parkovima i uspostavljanju zajedničkog modela upravljanja

Uvod

Postojeći problemi arheoloških parkova:

1. Nedostatak modela za valorizaciju i korištenje arheološkog naslijeđa
2. Neintegriranost u šire lokalne teritorijalne razvojne planove
3. Ekonomska neiskorištenost

Ciljevi projekta:

- **Izrada Zajedničkog modela upravljanja – osnovni cilj**
- Identifikacija prikladnih ekonomskih aktivnosti
- Razvoj i uvođenje inovativnih ICT alata

2. Velika Mrdakovica

- Grada Vodice
- Površina: 0,15 ha
- Smještena u **blizini visokorazvijenih turističkih destinacija**
- Lokalitet uvijek otvoren i dostupan

- Područje je bilo naseljeno od otprilike 7. stoljeća prije Krista do 2. stoljeća poslije Krista
- Prvi naseljenici bili Liburni, a zatim Rimljani koji su osnovali naselje **Arauzona**
- Danas vidljive **obrambene strukture i dijelovi naselja** (vidljive građevine predstavljaju 17 stambenih i gospodarskih prostorija u **ortogonalnoj mreži**, očuvane ulice i rimska cisterna u podnožju brda)

3. Bribirska Glavica

- U selu Bribir, na istoku Šibensko-kninske županije
- Površina područja: 7 ha
- Područje se nalazi unutar Ekološke mreže Natura 2000
- U blizini **velikih turističkih destinacija**, okružena **prirodnim i kulturnim atrakcijama**

- Podaci o naselju sežu iz 1. tisućljeća prije Krista (u željeznom dobu) - liburnsko naselje pod nazivom **Varvaria** (Rimljani ubrzo okupirali naselje)
- Početkom 7. stoljeća Varvaria je bila naseljena Hrvatima, a od 10. stoljeća spominje se kao hrvatski grad Bribir
- Ostaci: megalitske **prapovijesne gradske zidine**, rimski nimfej, forum i pogrebni objekti, **ostaci srednjovjekovnih samostana i crkava**, arhitektonski ostaci dvora obitelji Šubić i mletačke utvrde

4. Primjeri dobre prakse

Primjeri dobre prakse unutar RH

Sl. 1: Arheološki park Vižula

Sl. 2: Igralište – Arheološki park Vižula

Primjeri dobre prakse unutar RH

Arheološki park Vižula – Medulin

- Sadržaji:
- 2 kafića, dječje igralište, adrenalinski park, arheološka škola, antički vrt, pozornica za razna događanja u bivšem kamenolomu
- Info-točka na ulazu, VR naočale, pametne klupe, e-stablo, hotspot točka, interpretacijske točke sa brailleovim pismom, kružna taktilna karta
- Projekt financiran iz Europskog fonda za regionalni razvoj – ulaganja u zaštitu, obnovu, revitalizaciju i interpretaciju kopnenih i podvodnih arheoloških nalazišta, uređenje i opremanje šetnice, razvoj kulturnih i turističkih sadržaja, edukacije o održivom upravljanju i prezentaciji kulturne baštine, brendiranje, marketing i promocija

Primjeri dobre prakse unutar RH

Arheološki park Andautonija – Šćitarjevo

- Virtualni muzej
- Razne izložbe
- Edukacije i radionice
- Razna događanja
- Museum shop
- Knjižnica
- Naplaćivanje ulaznica i redovne ZET-ove autobusne linije

Sl. 3: Događaji u arheološkom parku Andautonija

Primjeri dobre prakse unutar RH

Arheološki park Carnuntum – istok Austrije

- Važno rimsko naselje na Dunavu – oživljavanje rimske povijesti
- Sadržaji: obnovljene rimske kuće i muzej s obrazovnim programima

Sl. 4: Arheološki park Carnuntum

Primjeri dobre prakse izvan RH

Arheološki park Pompeii – Italija

- Great Pompei projekt sufinanciran iz ERDF-a
- Izvedene intervencije: zaštita zgrada od utjecaja vremena, restauracija građevina i ukrašenih površina, smanjenje hidrogeološkog rizika osiguravanjem neiskopanih nasipa, osiguravanje zgrada za stanovanje
- Ekonomska valorizacija: organiziranje raznih događanja (izložbe, konferencije, umjetničke ture), vođene ture kroz Pompeje, edukacijske i obiteljske ture – naplaćivanje ulaznica

Primjeri dobre prakse izvan RH

- **Europski arheološki park Bliesbruck-Reinheim (Francuska-Njemačka) – prekogranični projekt**
 - Njemačka strana: mali muzej, rekonstrukcija Grobnice keltske princeze, rekonstrukcije nekoliko stanova u keltskom stilu, rekonstruirana velika rimska vila
 - Francuska strana: rekonstruirane terme galo-rimskog grada, rekonstruirani mlin i krušne peći, vrt sa ukrasnim biljkama, izloženi temelji i podrumi glavne trgovačke ulice
 - Skupina građana „Taraniš” – demonstracija drevnih zanata te grafički prikaz zanata i načina života
 - Oko 40 000 posjetitelja godišnje

Primjeri dobre prakse izvan RH

- **Creswell Crags arheološki park**
 - Ekonomska valorizacija špilja, klanca i jezera kroz organizirane ture
 - Organizacija raznih radionica i događaja
 - Muzej
 - Organizirane edukacije i šetnje
 - Creswell Crags Cafe – promocija i prodaje lokalnih prehrambenih proizvoda

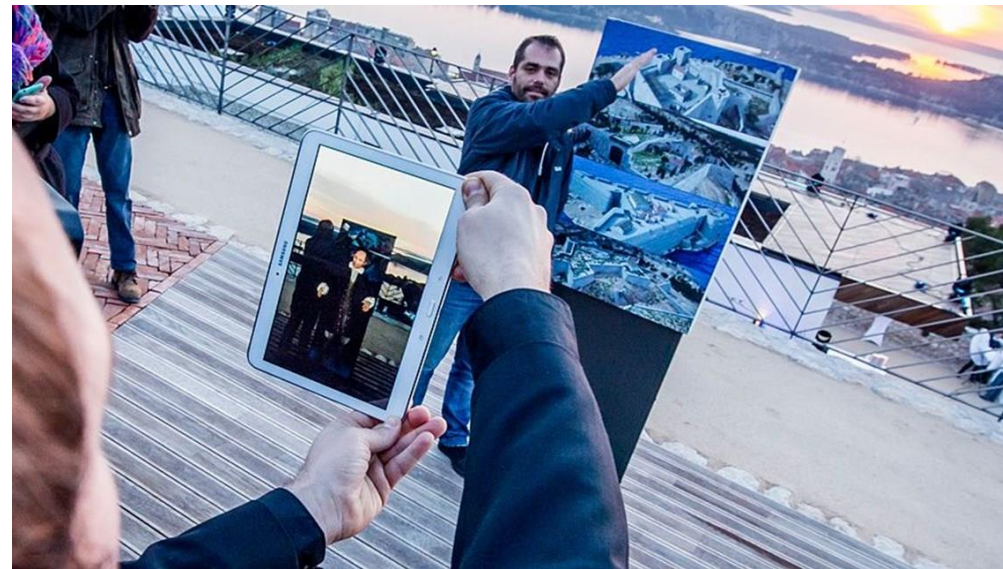
Sl. 10: Špilja Robin Hood - izlaz

4. Prikladne ekonomske aktivnosti u svrhu valorizacije Velike Mrdakovice i Bribirske Glavica

Prikladne ekonomske aktivnosti u svrhu valorizacije Velike Mrdakovice i Bribirske Glavica

Multimedijalni interpretacijski postav:

- WR/AR naočale (iznajmljivanje na ulazu)
- Predstavljanje prirodnih, kulturnih, povijesnih i arheoloških vrijednosti lokaliteta

Prikladne ekonomske aktivnosti u svrhu valorizacije Velike Mrdakovice i Bribirske Glavica

Muzej i obrazovni programi

- Dislocirani muzej
- korištenje suvremenih interpretacijskih tehnika i displejeva za pričanje priče
- Prostor za održavanje edukativnih programa, konferencija i organizacija izložbi

Prikladne ekonomske aktivnosti u svrhu valorizacije Velike Mrdakovice i Bribirske Glavica

Elementi vidljivosti i dodatni sadržaji

- Informativne ploče
- Info pult
- Pametne klupe
- Prilagodbe slijepim i slabovidnim osobama

Prikladne ekonomske aktivnosti u svrhu valorizacije Velike Mrdakovice i Bribirske Glavica

Događanja na lokalitetima

- Sadržaji namjenjeni za djecu i mlade – antičke tehnike izrade predmeta
- Organizacija turističkih tura za zainteresirane posjetitelje u suradnji sa turističkom zajednicom Šibensko-kninske županije
- Sajmovi – prezentacija lokalnih proizvoda
- Održavanje arheoloških susreta:
 - Arheološke prezentacije
 - Arheološke radionice
 - Arheološke izložbe
 - Praktična nastava

5. Akteri uključeni u upravljanje arheološkim parkovima

Akteri uključeni u upravljanje arheološkim parkovima

Vizija upravljanja:

- Osnivanje edukativnih, interpretacijskih i posjetiteljskih centara – ovlasti nad lokalitetima pomoću upravljanja lokalnim organizacijama
- Sudjelovanje svih relevantnih aktera u procesu odlučivanja
- **Izrada Plana upravljanja i Akcijskih planova!**

Akteri uključeni u upravljanje arheološkim parkovima

➤ Sustav upravljanja – Velika Mrdakovica:

1. Konzervatorski odjel Ministarstva kulture u Šibeniku – uprava
2. Županijski odjel za prostorno uređenje i graditeljstvo – definiranje namjene zemljišta
3. Grad Vodice
4. Turistička zajednica grada Vodica – organizacija aktivnosti i događanja na lokalitetima
5. Muzej Grada Šibenika – upravljanje arheološkim istraživanjima, stručna i znanstvena obrada i pohrana materijala

Akteri uključeni u upravljanje arheološkim parkovima

➤ Sustav upravljanja – Bribirska Glavica:

1. Konzervatorski odjel Ministarstva kulture u Šibeniku – uprava
2. Županijski odjel za prostorno uređenje i graditeljstvo – definiranje namjene zemljišta
3. Grad Skradin
4. Turistička zajednica grada Skradina – organizacija aktivnosti i događanja na lokalitetima
5. Muzej Grada Šibenika/Muzej hrvatskih arheoloških spomenika u Splitu – upravljanje arheološkim istraživanjima, stručna i znanstvena obrada i pohrana materijala

Zaključak

Ekonomske aktivnosti će doprinijeti ekonomskoj održivosti i turističkoj valorizaciji prostora – integracija u ekonomske tokove

Umrežavanjem dionika iz javnog i privatnog sektora postići će se kvalitetan razvojni smjer

Slijediti uspješne primjere drugih područja

Formiranje poljoprivredno – prehrambenog lanca povezanog s prostorom

Promidžba i stalna poboljšanja kao osnovni uvjet kontinuiranog napretka

Zahvaljujemo Vam na slušanju! 😊